

DISKUSSIE MET J. C. KRUGER: DIE BEGRIPPE

μετανοεω EN *επιστρεφω*

Onlangs het 'n belangwekkende boek uit die hand van dr. J. C. Kruger verskyn onder die titel „Kerkvereniging in die lig van uitverkiesing en bekering” wat oorspronklik aangebied is as 'n D.D.-verhandeling te Pretoria.

Kruger voer aan dat die Gereformeerde Kerk bepaalde probleme rondom die begrip „bekering” het deur 'n beperkende betekenis daaraan te heg.² Skrywer verwys na verskeie persone uit die kring van die Gereformeerde Kerk, o.a. L. P. Vorster, P. J. S. de Klerk, P. J. de Bruyn en F. N. Lion-Cachet wie se gedagtes hy kernagtig saamvat met die woorde van T. van der Walt deur 'n onderskeiding tussen wortelbekering en voortgaande bekering te maak.³ Hier teenoor is Kruger se verweer dat die belydenisskrifte „hoegenaamd geen beperking plaas op die begrip bekering nie — ook nie op die begrip geloof nie.”⁴ Voorts stel hy „en wie maar al die Skriftekste rondom die twee begrippe, soos wat dit in die Dordse Leerreëls en Heidelbergse Katechismus gegee word, ondersoek, sal vind dat daar geen grond is om beperkende en onderskeidende betekenis aan die begrip te heg nie.”⁵ Kruger gaan van die standpunt uit dat niemand God hierin kan beperk of sy werkwyse begrens nie⁶ en wil dan konkludeer dat juis die beperkende beskouing as gevolg van die Gereformeerde onderskeiding in wortel- en voortgaande bekering verlammend op evangelisasie inwerk.

Die vraag is derhalwe: is die bogemelde onderskeiding 'n mensgemaakte werk of kan dit die toets van die Skrif weerstaan? Of is die opvatting van Kruger korrek?⁷

In dié verband sal dit die moeite loon om aan die begrippe *μετανοεω* en *επιστρεφω* wat beide in die Skrif vir bekering gebruik word aandag te gee.

Wat *μετανοεω* betref, verklaar Behm *μετανοεω* and *μετανοια* are the forms in which the New Testament gives new expression to the ancient concept of religious and modern conversion⁸. Die begrip wordveral deur Johannes die Doper gebruik (Mark 1: 4, vgl Mat. 3 : 2), wat inhoud 'n „break with the ungodly and sinful past, for turning to God, because God, active in history, turns to man”⁹.

Die ou Joodse sin van afwerp van die sonde en die vervulling van God kry 'n geheel nuwe sin. "Conversion is once and for all"¹⁰. Verder „it implies a change from within. The change must be demonstrated in the totally of a corresponding life" (Mat. 3 : 8 ποιησατε ουν καρπον αξιον της μετανοης). Saam met die *μετνοια* preek Johannes die doop (Mark 1: 4 βαπτισμα μετνοιας, vgl. ook Hand. 13 : 24 en 19 : 4) wat 'n sakramentele daad is om die breuk met die sonde aan te du. Daarmee word 'n gemeenskap onder die nuwe verbond gevorm, n.l. die kerk.

Jesus bou op hierdie gesigspunt voort. „He modifies and transends it by making conversion a fundamental requirement which necessarily follows from the present reality of the eschatological βασιλεια in His own person,”¹¹. Jesus se aandrang op *μετνοια* is egter meer dringend en kragtiger as alle vorige prediking. „It demands radical conversion, a transformation of nature, a definite turning

from evil, a resolute turning to God in total obedience”¹² (Mark 1 : 15; Mat. 4 : 17 en 18 : 3). Behm gaan selfs sover om die begrip soos volg te beskrywe: „it affects the whole man, first and basically the centre of personal life, then logically his conduct at all times and in all situations, his thoughts, words and acts” (Matt. 12 : 33e v.; vgl. 23 : 26 en Mark. 7 : 15).

Hierdie begripsinhoud is deur die apostels voortgesit en vorm uiteindelik die hart van hulle sendingwerk (Hand. 2 : 38 en 13 : 19). Op sendingakker word bekering en doop in een asem genoem (Hand. 13 : 24 en 19 : 4).

Naas $\mu\epsilon\tau\alpha\nu\epsilon\omega$ word in die Skrif nog $\epsilon\pi\iota\sigma\tau\epsilon\phi\omega$ gebruik. Hiervan verklaar Bertram „basically the reference here is to falling back into the old servitude of sinful lusts”¹³ met 'n oproep tot terugkeer. Die beste voorbeeld hiervan is die val van Petrus (voorspel in Luk. 22 : 32), maar „by reason of the intercession of Jesus Peter's faith will not wholly fail ($\epsilon\kappa\lambda\epsilon\iota\pi\omega$) when he falls. He can turn back to Jesus, or rather the risen Lord will lead him back by His revelation so that he can strengthen the brothers by preaching the resurrection”¹⁴ (vgl. John. 21 : 15 e.v.).

H. Bavinck¹⁵ lees dan ook 2 Kor. 7 : 10, die droefheid na God, as 'n inwendige sinsverandering wat die sondige verlede waarin die Korinthiërs verval het (vgl. die eerste brief) in die lig van Gods aangesig gesien is en gelei is tot droefheid, leedwese, verootmoediging en skuldbelydenis (vgl. Dawid na sy oortreding met Batseba, 2 Sam. 12).

Die begrip is veral gebruik by die bekering van Jode — hulle wat God ken, maar Christus nie bely het of oor Hom getwyfel het (Mat. 11 : 2 e.v.)¹⁶. Hulle verkeer reeds onder die *genadeverbond*, maar bewandel ander weë (Hand. 14 : 16), d.i. sonder Christus die Middelaar van die verbond en as vreemdelinge van die verbond van die belofte. Sonder die God van die belofte (Ef. 2 : 12) lei dit tot afgodery, hoerery, ontug, dronkenskap. Dit word dan 'n bekering *binne die verbond van 'n eiewillige pad weg van God na die lewende God*, terwyl $\mu\epsilon\tau\alpha\nu\epsilon\omega$ 'n bekering uit die heidendom na die christendom is — *buite die verbond na die verbond*. Dit hou derhalwe implisiet in dat die gelowige op aarde nie volmaak is nie (Jak. 3 : 2) en dat die stryd teen die sonde voortgesit word tot die einde. „De eerste, principieële bekeering moet dus voortzetten in eene het gansche leven omvattende, tot die dood voortgaande bekeering”¹⁷.

Dit loon die moeite om ook daarop te let dat $\mu\epsilon\tau\alpha\nu\epsilon\omega$ en $\epsilon\pi\iota\sigma\tau\epsilon\phi\omega$ saam deur Lukas gebruik word in Hand. 3 : 19 en 26 : 18, 20. C. H. Lindijer verklaar¹⁸ dat met $\mu\epsilon\tau\alpha\nu\epsilon\omega$ voorop dit gaan om die omkeer van die denke en $\epsilon\pi\iota\sigma\tau\epsilon\phi\omega$ die werkwoord van die beweging na God toe is. F. W. Grosheide sê „ $\mu\epsilon\tau\alpha\nu\epsilon\omega$ spreekt van het aanvankelijke, het verandering der gezindheid, het komen tot berouw” terwyl $\epsilon\pi\iota\sigma\tau\epsilon\phi\omega$ „het omkeeren op den weg, waarop men zich bevindt, om aan in ander richting te gaan . . .”¹⁹. D. J. de Groot²⁰ sien ook $\mu\epsilon\tau\alpha\nu\epsilon\omega$ as die innerlike verandering van die hart en gesindheid, terwyl $\epsilon\pi\iota\sigma\tau\epsilon\phi\omega$ meer dui op verandering in lewensopenbaring waarin hierdie innerlike verandering gemanifesteer word (Hand. 3 : 19 en 26 : 20).

'n Dieper en meer intensiewe studie vir hierdie twee begrippe vir bekering is noodsaaklik om meer helderheid te verkry. H. J. Jager sê huis „maar in het gebruik verskilten deze woorden weinig of niets”²¹. Van die enkele gegewens wat ons nou opgeteken het, blyk dit tog dat daar 'n verskil in die Skriftuurlike gebruik daarvan is en dat die onderskeiding van wortelbekering en voortgaande bekering tog reg is. Trouens, en hierin moet ons Kruger toegee, die vrees vir die gebruik van bekering hét verlammend op evangelisasie ingewerk. Die opheldering van $\mu\epsilon\tau\alpha\nu\omega$ en $\epsilon\pi\iota\sigma\tau\rho\epsilon\phi\omega$ kan vaaghede verwyder en is tweedens relevant in 'n tydperk van die oplewing van evangelisasie. Aan die ander kant kan Kruger egter nie sy afleiding van een betekenis vir bekering slegs vanuit die belydenisskrifte op 'n eksklusieve wyse gaan maak nie. Die basis is die Skrif waarop die belydenis ook gegrond is.

Dr. J. v. V. du Plessis

VERWYSINGS

1. N. G. Kerkboekhandel. Transvaal, Pretoria.
2. Ibid. p. 106.
3. Loc. cit.
4. Ibid. p. 107.
5. Loc. cit.
6. Ibid. p. 107.
7. Loc. cit.
8. Behm in Theological Dictionary of the New Testament. Vol. 4, p. 1 000.
9. Loc. cit.
10. Ibid. p. 1 001.
11. Loc. cit.
12. Ibid. p. 1 002.
13. Bertram in Theological Dictionary of the New Testament. Vol. 7, p. 726.
14. Ibid. p. 727.
15. H. Bavinck. Gereformeerde Dogmatiek. D1. 4 p. 118.
16. Ibid. p. 119.
17. Ibid. p. 121. Verwys na 2 Sam. 12 : 13; Mat. 26 : 75; die gemeentes in klein Asië in Openb. 2 : 5, 16, 21, 22 en 3 : 3, 19.
18. C. H. Lindijer. Handelingen van de Apostelen. D1.1 p. 98.
19. F. W. Grosheide. Handelinge. D1.1. Korte verklaring der Heilige Schrift, p. 19.
20. D. J. de Groot in Christelijke Encyclopedie. D1.1. p. 535.
21. H. J. Jager. Kernwoorden van het Nieuwe Testament, p. 148.
klein Asië in Openb. 2 : 5, 16, 21, 22 en 3 : 3, 19.